

رفتارهای نامطلوب دانش آموزان و شیوه‌های مدیریت آنها (۱۰)

کودک حواس پرت کن^۱

مترجم: فاطمه سفیف مقدم اکبری / کارشناس کودکان استثنایی

در این شماره از مجموعه مباحث مربوط به مدیریت رفتارهای نامطلوب دانش آموزان به بررسی و تحلیل رفتار نامطلوب کودک می‌پردازیم که پیوسته حواس دیگران را پرت می‌کند.

الف: نشانه‌های رفتاری

- رفتارها و نگرش‌های خاص این کودک در خانه و یا مدرسه به قرار زیر می‌باشد:
۱. در موقعیت‌ها و زمان‌های نامناسب و بی‌جا صحبت می‌کند و دیگران را به صحبت با خود وا می‌دارد.
 ۲. سؤال‌های نامربوط می‌پرسد.
 ۳. حرف دیگران را قطع می‌کند.
 ۴. به راحتی آشفته شده و خود را سرگرم بازی با اشیاء می‌کند.
 ۵. با کودکان و دانش آموزان کوچکتر از خود بهتر ارتباط برقرار می‌کند چون اغلب از جانب همسالان خود طرد می‌شود.
 ۶. دامنه‌ی توجه اش بسیار کوتاه است.
 ۷. بندرت مجذوب درس می‌شود.

ب: آثار و پیامدهای رفتار

- چگونه رفتار این دانش آموز بر معلمان، والدین و همکلاسی‌هایش در محیط آموزشی (مدرسه) و موقعیت خانوادگی (خانه) اثر می‌گذارد:
۱. مانع آموزش شده و در یادگیری وقفه ایجاد می‌کند.
 ۲. معلم همیشه نسبت به حضورش آگاه است و پیوسته باید به او توجه خاصی نماید.
 ۳. رفتارش باعث آزار معلم و همکلاسی‌هایش می‌شود.
 ۴. باعث بروز تنش در کلاس می‌شود، به خصوص زمانی که تلاش شما برای درگیر ساختن او در فعالیت‌های کلاسی با شکست روبه رو می‌شود.

ج: راهکارهای عملی

- علل بدر رفتاری و نیازهای خاص این دانش آموز را بشناسید و از روش‌ها و فنون ویژه برای تغییر و اصلاح رفتار او چه در خانه و چه در مدرسه استفاده کنید.
۸. بیش از این که با دیگران مشارکت داشته باشد فقط به آنها نگاه می‌کند.
 ۹. رفتارش اساساً آزار دهنده است. به نظر می‌رسد مشکلش بیش از این که انضباطی باشد، اجتماعی است.

۱. علل اولیه‌ی بدفتاری
 ✓ توجه: این دانش آموز سعی می‌کند به هر طریق ممکن جلب توجه کند.

۲. نیازهای اولیه‌ی آشکار شده
 ✓ استراحت: این دانش آموز ممکن است تصور کند رفتن مدرسه و انجام فعالیت‌های مربوط به آن برایش دشوار است لذا پیوسته به دنبال ترک فعالیت‌ها و استراحت کردن می‌باشد.
 ✓ گریز از درد: این دانش آموز با پرت کردن حواس دیگران در واقع از فکر شکست می‌گریزد.

۳. نیازهای ثانویه‌ی آشکار شده
 ✓ موفقیت: کوچکترین موفقیت او می‌تواند از مشکل رفتارش بکاهد.
 ✓ قدرت: باعث حواس پرتی دیگران شدن نوعی قدرت است؛ لازم است تلاش‌های این کودک به شکل مثبتی هدایت شود.

۴. منزلت اجتماعی: نیاز به تعلق و جلب توجه دیگران برخاسته از نیاز به منزلت اجتماعی است. به یاد داشته باشید که کودک پیوسته با پرت کردن حواس دیگران می‌خواهد بگوید که "به من نگاه کنید، من هم کسی هستم".

۵. با دادن کارهای بدنی یا مسوولیت‌های روزمره کلاسی به دانش آموز، او را در فعالیت‌های کلاسی شرکت دهید.

۶. تکلیف‌های مناسبی متناسب با دامنه‌ی توجه دانش آموز به او بدهید؛ بتدریج بر میزان این تکلیف‌ها بیفزایید.

۷. برای انجام رفتارهای مورد نظر در کلاس با دانش آموز قرارداد رفتاری ببندید، و برای رفتارهای

مطلوبش پاداش در نظر بگیرید. برای مثال، ممکن است قراردادی با او تنظیم کنید مبنی بر این که کودک پس از اتمام میزان مشخصی از کارهای کلاسی می‌تواند در اطراف قدم بزند یا مدتی را استراحت کند. این استراحت می‌تواند صرف انجام کارهای روزمره کلاسی مثل مرتب کردن کتاب‌ها شود.

۸. با مشاور و مربی بهداشت مدرسه صحبت کنید و از آنها بخواهید که به والدین دانش آموز توصیه نمایند حتماً یک معاینه‌ی پزشکی از وضعیت فرزندشان به عمل آورند. ناتوانی کودکان در تمرکز و دامنه‌ی کوتاه توجه آنها می‌تواند ناشی از برخی مشکلات جسمی باشد.

۹. مطمئن شوید که هنگام گفت و گو با والدین دانش آموز می‌توانید گزارش مستندی از رفتارهای خاص او که توجه شما را به خود جلب کرده است ارایه دهید.

۱۰. هنگام تدریس، مقابل کودک و چشم در چشم او بایستید. از فعالیت‌های کلاسی و درسی او مثال بزنید. استفاده از این راهبرد سبب می‌شود که دانش آموز مورد نظر به طور خودکار اقدام نماید.

۱۱. وقتی دانش آموز تکلیف‌هایش را انجام می‌دهد از یک زمان سنج استفاده کنید. با این کار متوجه می‌شوید که او دوست دارد گاهی با ساعت مسابقه بدهد.

۱۲. دائماً به دانش آموز مورد نظر نگاه کنید. گاهی از او بخواهید که نزد شما بیاید تا پیشرفت‌اش را بررسی نمایید. فایده‌ی این کار این است که او

متوجه می‌شود تنها نیست و کسی مراقب او می‌باشد. به علاوه، توجه شما به او سبب بهبود عملکردش خواهد شد.

۱۳. مشکلات انضباطی دانش آموزان بیشتر زمانی رخ می‌دهد که توجه معلم به درس و یا کلاس معطوف می‌شود. بنابراین، وضعیت فیزیکی شما هنگام تدریس و انجام فعالیت‌های کلاسی بسیار اهمیت دارد. برای این که به دانش آموزان کمک کنید تا وظایف خود را بهتر انجام دهند، در کلاس جایی بایستید که آنها فکر کنند تمام کلاس تحت نظر و توجه شماست. گذاشتن میزی در انتهای کلاس برای کمک به دانش آموزان در این مواقع می‌تواند بسیار مفید باشد.

د: اشتباه‌های متداول در رویارویی با این دانش آموز

۱. معمولاً در رویارویی با این دانش آموزان اتفاق می‌افتد و می‌تواند منجر به تثبیت یا تشدید رفتار آنها شود، عبارت اند از:
 ۱. به جای این که بی طرفی و واقع بینی حرفه‌ای خود را حفظ کنیم، بگذاریم کودک، ما را به لحاظ شخصی تحت تأثیر خود قرار دهد.
 ۲. هنگام بروز این مشکلات فوراً اقدام نکنیم.
 ۳. در انتظار عمومی به این رفتار بیش از حد توجه کرده و یا با آن مقابله کنیم.
 ۴. کنترل کلاس را از دست داده و به شدت با آن برخورد کنیم.
 ۵. رفتار مطلوب و مناسب این دانش آموز را تشویق نکنیم.
 ۶. فکر کنیم که هیچ کاری نمی‌توانیم برای این دانش آموز انجام دهیم.
 ۷. او را از فعالیت‌های کلاسی محروم سازیم.
 ۸. به جای رویارویی با نیازهای این دانش آموز با آنها مقابله کنیم.

بعضی از پیشداوری‌های نادرست و خطاهایی که

زیرنویس:

1. the distracter

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منبع:

<http://www.disciplinehelp.com/behavior ID/the distracter>